

F. 2.
118.
177.

II n
5863

*liberatio Caroli Primi Hispan. & consensato
in Rebus Philipp. II. Reg. Hispan. infida
rum crimine*

Z. N. J. C. C.

V I R O S

Summe nec non plurimum Reve-
rendos, Excellentissimos, Consultissimos,
Experientissimos, atque Amplissimos,

DOMINOS INSPECTORES,

&
REI LITERARIÆ
FAUTORES OMNES,

Ad

DECLAMA- TIONES

De

REBUS QVIBUSDAM HISPANIÆ,

IN SCHOLÆ ACRO ATERIO MAIORI,

Die V. Februarii post nonam statim matutinam benigne
audiendas,

Officiosissime invitat

M. DANIEL MÜLLERUS;

Rect. Schol. Chemn.

Chemnitz, literis STÖSSLIANIS.

E Hispania Hispaniæque rebus fere nemini non cum iis, quos adiit, huc usque sermonis fuit societas. Quoniam enim annus elapsus insignis, & vix prudentissimo cuique praxifas rerum in Hispania vidit commutationes, in hanc terram omnium oculi fuere defixi, hæc in ore omni populo extitit. Unde & nonnulli ex nostratis Scholæ alumnus vitio sibi veri haud posse existimarunt, si suas in dicendo vires periclitaturi, ex ipsa illa Hispania, quæ omnibus fere sandi occasionem præbuit, argumentum ad dicendum peterent. Imo & nos, dum facilitatem Auditorum illis conciliare fas est, de re quædam Hispanica præfari paucula non inconsumtum ducimus. Quod si igitur tenuibus grândia conari licet, utrum Carolum, Principem quondam Hispaniæ, quatum, & quidem tunc unicum, Philippi II, Regis omnium, quos Sol unquam vidit, potentissimè, ab intento insidiarum, quos Patris saluti retendisse creditur, crimine possimus liberare, dispiciemus. Carolum huncce, Parentis iussu, in custodiam fuisse injectum, hoc isdem, quibus ipse Carolus, parietibus contineri haud potuit. Constat etiam, Principem illum adeo immoderate tulisse carceris infamiam, ut Spiritum suum, ex desperatione in furorem versus, expellere vi aliquoties studuerit (a). Neque hoc obscurum est, quod Philippus patrem profusus exuens in carcere filium, vel venis in pede calide immisso incensis (b), vel propinato in iusculo veneno (c), contra fas naturæ, uti Baclerus iudicat (d), re prius cum Inquisitionis Officio communicata, perimendum curaverit. Sed fuitne etiam immane aliquod filii facinus, quod Philippum, ut paternum affectum iustitiæ catenis ligaret, compulsi? Flagitii sane non unus miser Princeps insecutus fuit, nullius verò convictus. Indiciis variis, se in Prostantes paulo æquiori, quam Pater, insensissimus eorum hostis, esse animo, prodiderat, & præcipue Belgarum vicem miseratus, seditionem eorum, uti Thuanus refert (e), excusaverat: unde quoque in Belgium proficisci intemperanter concupivit, causam interferens, se disensionem ibi exortam æquitate facile extincturum. Quod unum animis omnium Pontificia sacra summo fervore amplexantium ab illo abalienandis sufficiebat. Conqvirebat odium, quod semper fere iusto perpicacius esse solet, vel ab ultima pueritia, quæ taxaret, inter alia & hoc reprehendens, quod puer adhuc non mediocrem ceperit voluptatem ex leporum jugulatorum ac inter moriendum palpatantem spectaculo (f). Sed majoris momenti erant criminationes Frefnede, quem Emanuel Meteranus Regi a confessionibus factis fuisse docet (g), & plurimorum ex Clero Hispano, Religionem & statum suum sub eo aliquando periclitaturum, metuentium. Caput accusationis erat, Carolum pietatis, quæ filii est, profusus immemorem Parentis Philippi vitam insidiis appetiisse, qui rumor a malevolis ita disseminabatur, ut & Hispaniam & alia regna quæm celerissime pervolaret, utque in Belgio inprimis ad hanc rem Ovidianum istud (h) accommodarent nonnulli:

FILIVS ante DiEM patris InqVlrlt In annos;

quos ipso & facinus Caroli, & mortis ejus annum, qui fuit post millesimum quingentesimum sexagesimum octavum, exprimere volebant (i). At quoniam quælo colore per-

- (a) Qua ratione se ipsum interimere voluerit, refert Jac. Aug. Thuanus P. II, l. 43. Histor. p. 626. 627.
(b) Ita existimat Henricus Doergank in Præfatione Institutionibus in linguam Hispanicam præmissa. Confer den Monat. Zusjug A. 1701, mens. Maj. p. 42. & 43. (c) Ita Thuanus censet loc. cit. p. 627.
(d) De Rebus Seculi XVI, p. 569. (e) loc. cit. p. 624. edit. Francof. in 8to. (f) Hoc tulum in eum vibrat Autor Anonymus, qui scripsit L' Histoire de Don Jean d' Autriche p. 30. & 32. Vide, si placet, Acla Erudit. A. 1691. p. 133. (g) lib. 3. Historiarum Belgicarum p. 140. b. (h) ex lib. I. Metamorph. v. 148.
(i) Vide Becmanni Histor. Orb. Terr. Geogr. & Civil. p. 453. it. Fam. Strad. Dec. de Bello Belg. l. 7. p. 317.

persuafus creditit Philippus, paratas sibi a filio infidias? Quas machinas machinabantur, ut Carolum supprimerent, adverfarii, & horum quidem facile Principes *Rodericus Gomezus Silva*, Vir gratia apud Philippum valens maxima, & *Johannes Auftriacus*, qui, extra matrimonium Carolo V. natus, per regii heredis interitum viam ad regale folium affectaffe aliquibus creditur? Cauffabantur fcilicet primum, illum alieniorem a Patre habuiffie animum, dignumque eum putaffe, quem omni data occasione illuderet. Nam falfe admodum librum de itineribus Philippi Patris confcripiffie fertur, tali superbientem titulo: *Grandia & admirabilia Itinera Regis Philippi*; cum tamen hunc non pedem quoquam efferre conftaret, ni Mantua Carpetanorum in Monafterium S. Laurentii, quod Ecuriale vocant, brevi via excurreret, & inde in Regiam modo nominatam reverteretur (k). Pari ratine & hoc nomine Patrem fubinde exagitaffe miris modis, & carpfiffe perhibetur, quod is exftituendo & ornando Monafterio Laurentiano, cujus modo mentio facta, ftupendam prorfus pecunie vim, longè melius locandam, viginti nimirum auri milliones, impenderit. At num certi quid etiam inelt his culpationibus? Sane de libro in Patris dedecus fcripto dubitandi locus eft relictus, cum fcriptores fide digniores vel plane filiant, vel certè variant. Nil *Thuanus*, nil *Meyeranus*, nil alii memorant. Aliter rem in *Præfatione Institutionum in Linguam Hispanicam Henricus Dærgangk* narrat (l), quod nempe Carolus librum ex charta pura, & cui ne literula quidem infcripta, compingi curaverit, hunc res geftas Philippi Patris fui complecti ridicule affirmans. In hac circumftantiarum diverfitate nonne res planè videtur conficta? Finge autem veram effe alterutram narrationem, finge, quod Patrem ludum jocumque fecerit Carolus, num, qui irrifor patris, de patris etiam vita nefarie cogitat? Ludificatus eft, non imitando liberis auftu, Patrem & *Chamus*; at ipfum Patris vitæ infidias struxiffe, quis, tacente Dei verbo, inde concluderet? Pergunt, quibus in fufpicionem infidiarum Patri pofitarum venit Carolus, ultro citroque eum qverimonias de fponfa a Patre sibi prærepta jactaffe. Hic evocatas Caroli qverelas non diffitemur; an vero illæ injulte funt pronuntiande, animi pendemus. Nam *ultima inter Hispanie & Gallie Reges pacificatione*, (quæ *Thuani* (m) verba funt) cum initio inter delegatos res ageretur, antequam *Maria Anglorum Regina, Philippi conjux, decessiffet*, de *Elifabeta Carolo Hapsburgiarum Principi claudenda actum fuerat; fed, mortua sub id tempus Maria, conditiones mutavere, & Philippus Elifabetam, quam filio uxorem deftinabat, sibi fumpfit*. Quis miretur, Principem natura acrem animique impotentem qverelas emittere, Patre bonum excellens, quod ipfe fvavi imaginatione poffidere jamjam sibi videbatur, vindicante? Qyeftus ergo eld; neque tamen, quod fcriptores nonnulli, quibus *Illuftris Pufendorffius* (n) paullo timidius, nimis audacter Gallus cætera doctiffimus, *Pierre Richelet* (o), adftipulatur, tradidère, in illicito noveçæ amore, qui ex fermonibus familiaribus cum ea, *Thuano* teste, habitis, nondum clare fatis elucefcit, fuit occupatus; multò minus infidiator paternæ vitæ propterea eft putandus. Quibus ulterius indiciiis Philippus a filio infidias sibi fieri cenfuerit, *Thuanus* (p) *Famianus Strada* (q), & ex his *Thomas Lanfius* (r), *Abbas de S. Real* (s), *Henricus Anshelmus Zieglerus* (t), *Erafmus Francifci* (u), pluresque alii exponunt. Nempe Carolus fclopetulos binos fumma arte fabricatos caligis, ex more gentis ampliffimis, geftare eft folitus. Deinde & librum, a *Thuano* defcriptum, sibi fabricari jufferat, cujus iclu hominem exanimare poffet. Pofl nonnum fic cepit, ut fuis pulvillo duos gladios ftriçtos, & totidem fclopetos ad difplocendum paratos, item in arca duos majores fclopetos pulvere & glandibus oneratos haberet. Hifce armis

fu

(k) Refert hoc perfonatus Scriptor M. de Vigneul-Marville dans *Mélange d'Histoire & de littérature* Tom. II, p. 171. (l) & ex eo doctiffimus Autor *des Monar.* 2. 5. 308 A. 1701. loc. cit.

(m) loc. cit. p. 625. (n) *In der Einleitung zu der Historie* P. I. p. 108. (o) Hic in nota aliqua earum, quas literis Gallicis a fe collectis fubjecit, ait de Carolo nostro; Il devint Rival de fon Pere, & vit enfin, que fon amour lui couta la vie p. 281. (p) loc. cit. (q) de Bello Belgico Dec. I. lib. 7. p. 313. feqq. (r) in Orat. pro Hispania p. 178. & 179. (s) In peculiar. *Tractatu des oeuvres mêlées* prolixam habet narrationem traçici exitus Caroli. Vid. Act. Er. A. 1689. p. 242.

(t) *Im tägl. Schauplag der Zeit* p. 876. 877.

(u) *Im Trauer-Saal* P. I. p. 186. feqq.

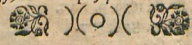
717/5863

ſua p̄ti vifera ſuſpicax Pater arbitrabatur, in qvam ſuſpicionem ſtrenuè adducebant, oleum camino addentes, Miniſtri nonnulli Carolum ſibi inſeſtum, qvòd de ſe, ſi hic Patri ſuperſtes imperii habenas aliquando capeſſeret, actum eſſe judicabant. Falſam vero iſtam opinionem non immerito dixeris. Propulſare potius, qvam inferre vim in animum induxerat Carolus, qvòd vel ex eo ſimile evadit vero, qvonia præcipuè ſomno ſepultus armis circumqvaqve ſtipatus erat, non certè in læſionem cujusqvam, (qva enim ratione necandi propoſitum exequi poteſt dormiens ?) ſed in ſui deſenſionem, ſi qva opus fortatte foret. Ex hoc deniqve fonte Carolum, qvi minus ei favent, accuſant, ipſum pridie Natalis Chriſti Sacerdoti confeſſum, ſe in animo habere, quendam hominem occidere (x): & ab horum partibus ipſe ſtat Philippus, qvi, percepta filii voce, ſe hominem eſſe, quem filius peteret, dixit. Sed liceat bona cum venia tanti Regis regerere, corda inſpicere & cogitata mentis divinare, unius Dei, non hominis eſſe. Hominem (ſi modo vera & non ſubornata Sacerdotis relatio) nominaverat Carolus, non Regem. Qvò igitur documento manifeſtum eſt, patèro ipſum ſanguine cruentare manus voluiſſe? Nonne plures aderant homines, in qvos iſthanc cuſam fuiſſe fabam, longè credibilius? Nonne Carolo erant adverſatores ſat multi ex parte ſupra nominati? Nonne, ſi horum aliquibus colaphos alio tempore incuſſit, ut incuſſit, jam in unum eorum animo adedò irato atqve percito eſſe potuìt, necem ei afferre ut pararet? Pro Caroli innocentia militanti egregia *Famiani Strada* (y) verba: *Si moliri aliquid adverſus Patrem inſediſſet in mente, profectò aut ipſe quotidie per ſe ſuàqve manu perſicere potuiſſet, juvenis videlicet, firmatusqve animo contra imparatum ac ſenem: aut ſi tumultu excitato, adſcitæqve aliorum opera decreviſſet uti, multorum haud dubie manibus equiſſet. Cadente igitur Carolo non ſteriſſent, opinor, reliqui: cum tamen principis mortem nullius exitium conſecutum ſit.* Sed nimis diu fortatte huic Hiſpanicæ rei immoror. Plures ſunt, *Patroni ac Fautores*, qvæ auribus veſtris objiciuntur. Sunt enim nonnulli ex coetu noſtro non niſi Hiſpanica locuturi, qvos ut benevolè auſcultetis, ego, filium orationis meæ abrumpens, etiam atqve etiam contendo. Surget enim

- Prologi vicem gerens
- I. **Chriſtophorus Fridericus Facilides, Ottend. M.**
qvi præſatus pauca de *Hiſpania Academicis* commilitonibus gratiam Auditorum exorabit. Poſt
 - II. **Godofredus Erneſtus Sonntag / Glauch, Miſn.**
de gravitate *Hiſpanorum* verba faciet.
 - III. **David Genſelius, Tzſchopav. Miſn.**
de *Inquiſitione Hiſpanica* aget.
 - IV. **Joh. Georgius Ternc, Wahrenbrück, Saxo,**
de *Odio Hiſpanorum adverſus Gallos nondum plane extincto*, Oratione Græca nonnulla dicet.
 - V. **Erdfriedrich Ehrenhold Otto, Lunaviens. Miſn.**
Penuriam hominum in *Hiſpania*, & ejus cauſas, exponet.
 - VI. **Chriſtophorus Zachæus Facilides, Franck. M.**
de *Incremento & decremento Monarchiæ Hiſpanicæ* declamabit.
 - VII. **Theodorus David Bohde / Stargard, Luſat.**
quo jure *Hiſpani occupaverint Americam*, diſqvirer. Tandem
 - VIII. **Gottlieb Müller / Tzſchopav. Miſn.**
poſt brevem Auditorum *Clasſicorum in Hiſpania natorum recensum*, Auditoribus, carmine Germanico, nomine omnium gratias perſolvat.

Nunc iſtud, cujus gratia hoc, quicquid eſt, ſcripſimus, oblivione neutiqvam obliteratum, Veſtram, *Patroni ac Fautores*, præſentiam, qvâ nil Scholæ acceptius eſſe poteſt, officioſiſſime expetimus, Vosqve non diutius juſto decentum iri, fidem noſtram in terponimus.

(x) Vide Thuanum loc. cit. (y) loc. cit. p. 317.

X 2656188

nc

7.2
118
177

Π n
5863

*liberatio Caroli Princi Hispani & interlati
in Rebus Philipp. II. Reg. Hispani infideli-
rum criminare*

Z. N. J. C. C.

V I R O S

Summe nec non plurimum Reve-
rendos, Excellentissimos, Consultissimos,
Experientissimos, atque Amplissimos,

DOMINOS INSPECTORES,

&
REI LITERARIÆ
FAUTORES OMNES,

Ad

DECLAMA- TIONES

De

REBUS QVIBUSDAM HISPANIÆ,

IN SCHOLÆ ACRO ATERIO MAIORI,

Die V. Februarii post nonam statim matutinam benigne

audiendas,

Officiosissime invitat

M. DANIEL MÜLLERUS,

Re& Schol. Chemn.

Chemnitii, literis STÖSSLIANIS.

BIBLIOTHECA
PUNCKAWIANA

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
ALLE
SALE

